

ДЕКІЛЬКА АСПЕКТІВ ЩОДО РІВНЕЙ ПОДАННЯ МАТЕРІАЛУ ВИКЛАДАЧЕМ

ДУДНИК Л.В., ПЕТРИЧКО С.М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

За правилами вступу до закладів вищої освіти для здобуття ступеня бакалавра необхідно мати або свідоцтво про повну загальну середню освіту, або диплом молодшого спеціаліста. Абітурієнти з різною «базовою освітою», що поступають на спеціальність «Будівництво та цивільна інженерія» збираються в окремі групи – строк навчання студентів, які поступили на базі диплому «молодшого спеціаліста», коротше. Після завершення перших років навчання, коли закінчено викладання «загальних» освітніх дисциплін, дані категорії студентів можуть об'єднуватися в «змішані» групи (з різною «базовою освітою»). Переформування учбових груп відбувається на четвертому курсі, коли починається вивчення «спеціальних» дисциплін, що відносяться безпосередньо до тієї чи іншої освітньої програми. Якраз в цей момент викладач може зіткнутися з проблемою викладення матеріалу спеціальної дисципліни. Вірніше, не з проблемою викладення матеріалу, а з проблемою форми подання та зацікавлення студентів. Якщо студент поступив до ЗВО після школи, то йому, звісно, вся інформація, що подається, буде в новинку. Для цієї категорії студентів потрібно ретельно роз'яснювати матеріал. Якщо студенти поступили до ЗВО після закінчення технікуму, за суміжною спеціальністю, то він вже має деяку базу знань та навичок, володіє азами спеціальності і йому може бути нецікаво повторювати те, що він вже вивчав. У такій ситуації перед викладачем постає завдання необхідності знаходження золотієї середини: і викласти матеріал доступно для «школярів», і цікаво для «досвідчених». Водночас на старших курсах навчання з'являється ще й третя група студентів – студенти, що працюють за фахом. Дана група студентів може цікавитися матеріалом більш глибоко, ніж інші групи, та задавати питання, що цікавлять їх безпосередньо по роботі.

Таким чином, викладач повинен вміти викласти матеріал водночас «на трьох рівнях»: студентам «з нульовою підготовкою», студентам «з базою» та «досвідченим» студентам. Але робоча програма освітньої компоненти та кількість навчальних годин однакові для всіх категорій студентів. І теми, що повинні бути розкриті, і обсяг матеріалу затверджено. Ось тут і постає проблема форми та обсягу викладення учбового матеріалу та зацікавлення студентів. Може, в такій ситуації викладачеві слід відійти в сторону і дати можливість студентам проявити себе? Зазвичай, після кожної лекції

складається список контрольних питань, на які студенти повинні відповісти для закріплення пройденого матеріалу. А якщо список питань буде готувати не викладач, а студенти? Якщо запропонувати студентам протягом лекції підготувати ряд запитань, а наприкінці лекційного заняття передати їх викладачеві? Потім питання озвучуються, а відповідати на них може не тільки викладач, а й самі студенти? Таким чином, на питання від «школярів» зможуть відповісти більш досвідчені одногрупники, а працюючі студенти можуть поділитися своїм практичним досвідом. Не розкриті та складні питання залишаються, звісно, викладачеві. Викладач може відповісти на питання відразу або перенести обговорення питань на наступне заняття. В такому випадку ряд питань можна дати як домашнє завдання або як тему для доповіді. Такий підхід також може бути цікавий молодому викладачеві, який ще не має достатнього викладацького досвіду. А в ряді випадків і досвідчений викладач не може одразу відповісти на поставлене запитання, особливо від працюючого студента, тому що сам викладач не має практичного досвіду в усіх галузях і подає матеріал виключно на базі теорії. В даному випадку до наступного заняття у викладача є можливість проконсультуватися з більш досвідченими викладачами і дати кваліфіковану відповідь. Розбір питань та відповіді також можна проводити у вигляді семінарського заняття, на яке кожен студент готується і може відповісти на те чи інше питання. Тобто студенти не тільки отримують інформацію від викладача, але й самі виступають в ролі викладача. Таким чином запропонована форма подання матеріалу дозволяє студентам тренуватися висловлювати свої думки, відстоювати свою позицію, виступати перед аудиторією, тобто готуватися до захисту випускної роботи.

Також, з іншого боку, для викладача, незалежно від його досвідченості і рівня практичного досвіду, кожне заняття буде цікавим, «не таким, як завжди». Це може бути важливим та корисним для викладачів, що вже не один рік викладають фіксоване коло дисциплін. Досягнувши певного рівня та майстерності в підготовці матеріалу за окремою дисципліною, викладач може припинити вдосконалюватись, шукати щось нове, слідкувати за розвитком галузі. Постійний зворотній контакт зі студентами, зустрічні питання та питання від працюючих студентів стимулюють викладача постійно розвиватися. Окрім вищевикладеного, для викладача, особливо з певним досвідом, постає проблема «емоційного вигорання», коли викладач не відчуває зацікавленості студентів в предметі та перетворює заняття в сухе викладення матеріалу. Форма подання матеріалу, що запропонована, дозволить викладачам отримати зворотній зв'язок зі студентами, буде стимулювати викладача вдосконалюватись, дозволить зацікавити студента, а студентам надасть змогу отримати більш якісне та цікаве навчання.